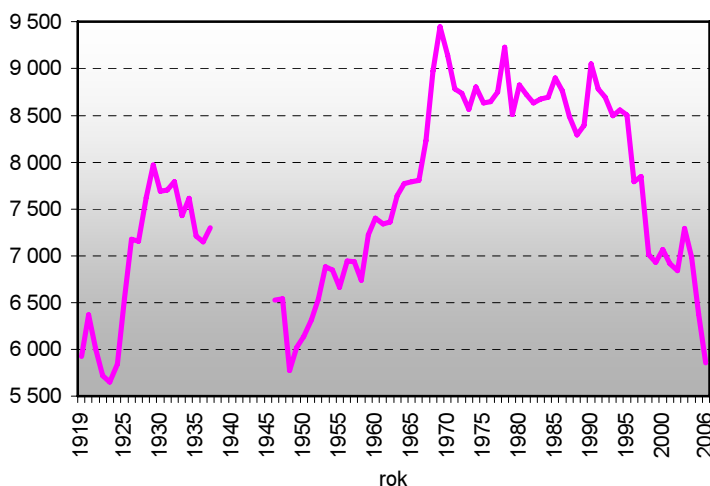

3. Vnější příčiny úmrtí celkem (kódy V01-Y89)

Počet zemřelých na vnější příčiny úmrtí byl ve sledovaném období největší v prvním roce (8 556 případů) a nejmenší v roce posledním (5 855 případů), což představuje pokles zhruba o jednu třetinu. K úbytkům proti předchozímu údaji docházelo po většinu roků. Nárůst byl jen třikrát, přičemž kromě roku 2003 šlo jen o nevelkou hodnotu.

Graf 3.1. Zemřelí na vnější příčiny

Z hlediska dlouhodobého srovnání jsou počty zemřelých v roce 2006 již velmi nízké. Pokud vyloučíme nesrovnatelné roky 2. světové války, pak nižší počet byl v období od roku 1919 jen čtyřikrát (v letech 1922 – 1924 a 1948). Údaj roku 2006 je tedy nejnižší za posledních 58 roků. Oproti historickému maximu z roku 1969 došlo k poklesu o 3 593 zemřelých, to je o 38 %. O tom, jak výraznému poklesu ve sledovaném časovém úseku došlo, svědčí i to, že výchozí údaj (to je roku 1994) je mezi 80 porovnávanými roky 22. největší.

Pokles počtu zemřelých se v období od roku 1994 týkal mužů i žen, u obou **pohlaví** byl rok 2006 rokem minima. Ženy měly pokles (48 %) větší než jaký byl mužů (20 %), z čehož vyplývá nárůst podílu mužů mezi zemřelými a to až na téměř 70 %. V úhrnu za sledovaných třináct roků tvořili muži necelé dvě třetiny celkového počtu zemřelých. Při samostatném hodnocení podle pohlaví je údaj roku 2006 za muže historicky zcela nejnižší (a údaj roku 2005 sedmý nejnižší), údaj za ženy třináctý nejnižší (menší byly počty ve 20. letech, poválečných 40. letech a na počátku 50. let).

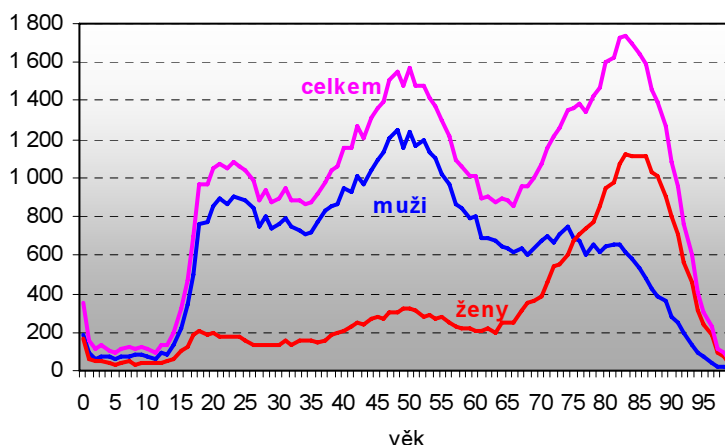
Tab. 3.1. Zemřelí na vnější příčiny

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet	8 556	8 502	7 793	7 847	7 013	6 925	7 070	6 910	6 838	7 295	6 991	6 376	5 855
v tom: muži	5 124	5 132	4 838	5 053	4 569	4 559	4 694	4 555	4 593	4 848	4 578	4 333	4 082
ženy	3 432	3 370	2 955	2 794	2 444	2 366	2 376	2 355	2 245	2 447	2 413	2 043	1 773
Podíl mužů (v %)	59,9	60,4	62,1	64,4	65,2	65,8	66,4	65,9	67,2	66,5	65,5	68,0	69,7

V rozdělení zemřelých podle **věku** je patrné několik intervalů vzestupu a poklesu. V nejmladší skupině (0 roků) je zvýšený počet (v souhrnu za třináct roků 352 zemřelých), po následném poklesu se počet udržuje až do 13 let věku na zhruba stejné úrovni (většinou mírně nad 100). Pak dochází k prvnímu prudkému vzestupu a to k lokálnímu maximu ve věku 20-25 roků (úhrnné počty v jednoletých skupinách přes 1 tis.). Další pokles byl do věku 34 roků (865 zemřelých). Následný vzestup, který již ale nebyl tak strmý, vyvrcholil ve věku 50 roků s úhrnným počtem zemřelých 1 566 osob. Z tohoto druhého vrcholu počty klesají až do věku 66 roků. Pak vývoj opět přechází do nárůstu a to až k absolutnímu maximu (1 737 zemřelých), které bylo ve věku 83 roků. Dále se již počty s narůstajícím věkem snižují.

Graf 3.2. Zemřelí na vnější příčiny podle pohlaví a věku v úhrnu za roky 1994 – 2006

Křivky závislosti počtu zemřelých na věku se za muže i ženy podobají v tom, že obě mají čtyři vrcholy. Ženy mají vrcholy s postupujícím věkem stále větší, zatímco u mužů je čtvrtý vrchol menší než dva předchozí. Také konkrétní věk je odlišný; druhý vrchol je u žen dříve než u mužů, čtvrtý je výrazně později. Počty úmrtí mužů jsou větší než žen až do věku 75 roků, pak se poměr obrací. Nejvýraznější převaha na straně mužů je ve věku 21-32 roků, ve kterém připadalo na 1 úmrtí ženy přes 5 úmrtí mužů, přičemž ve věku 26 roků to bylo dokonce přes 6 úmrtí.

Rozdíly v počtech zemřelých podle věku i pohlaví jsou však ovlivněny počtem osob v těchto skupinách a proto pro vyjádření intenzity úmrtnosti je třeba porovnat počty zemřelých s početními stavy osob.

Velké rozdíly v **počtu zemřelých na 100 tis. obyvatel** jsou patrné již v úhrnných údajích (to je bez rozlišení věku) za muže a ženy. Tyto rozdíly jsou jak ve výši ukazatele (u mužů byla až 2,4x větší než u žen), tak ve vývoji ve sledovaném období. U obou pohlaví byla sice v roce 2006 nejnižší hodnota, ovšem u žen došlo k poklesu proti roku 1994 o 48 %, zatímco u mužů jen o 20 %.

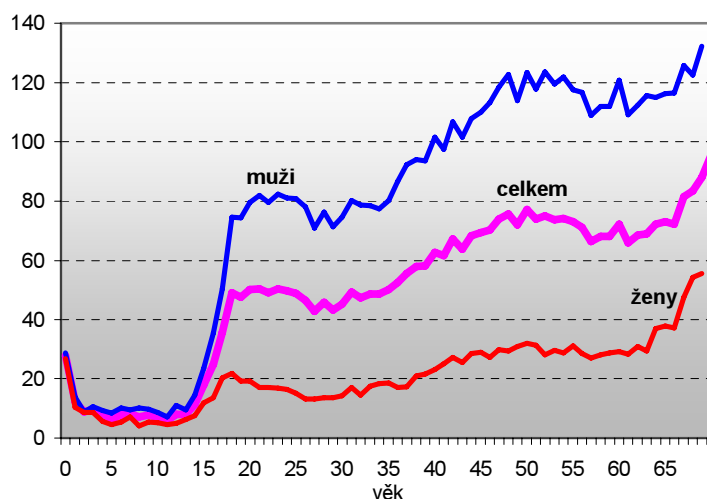
Tab. 3.2. Zemřelí na vnější příčiny na 100 tis. obyvatel

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Celkem	82,8	82,3	75,5	76,2	68,1	67,3	68,8	67,6	67,0	71,5	68,5	62,3	57,0
Muži	102,0	102,2	96,5	100,8	91,2	91,1	93,9	91,5	92,5	97,6	92,1	86,8	81,4
Ženy	64,6	63,5	55,7	52,8	46,2	44,8	45,1	44,9	42,9	46,8	46,1	39,0	33,7
Muži / ženy	1,6	1,6	1,7	1,9	2,0	2,0	2,1	2,0	2,2	2,1	2,0	2,2	2,4

Dominující složkou trendu relativních hodnot úmrtnosti je jejich růst se zvyšujícím se věkem. V některém věku je nárůst výrazný, v některém naopak dochází k poklesu proti předchozím věkovým skupinám. Nárůst je prudký zejména od 70 roků. Ve věkových skupinách největší úmrtnosti je hodnota ukazatele proti skupinám s úmrtností nejmenší více jak 200násobná.

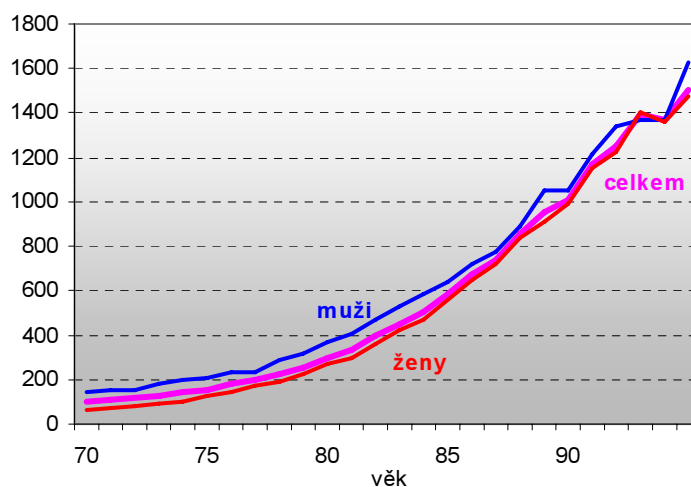
Graf 3.3. Zemřelí na vnější příčiny na 100 tis. obyvatel ve věku 0 až 69 roků průměrné roční údaje za roky 1994 – 2006

I v relativním vyjádření má skupina do 1 roku zvýšené hodnoty, následný nárůst začíná od 14 roků a je výrazný. Za vrcholem mezi 20-24 rokem následuje pokles. Od 36 roků je předchozí maximum překonáno a až do dalšího vrcholu (v 50 letech) úmrtnost vzrůstá. Pak se 16 let (do 66 roků) udržuje na nižší hodnotě, v následujícím věku již vzrůstá trvale. V průběhu křivek věkového rozložení úmrtnosti jsou mezi pohlavími menší rozdíly než v absolutních hodnotách zemřelých. V žádném věku není úmrtnost u žen větší než u mužů, největší měrou je hodnota ukazatele za muže větší než za ženy od 25 do 32 let a to více jak pětinašobně.

Graf 3.4. Zemřelí na vnější příčiny na 100 tis. obyvatel ve věku 70 až 94 roků průměrné roční údaje za roky 1994 – 2006

Uvedený velký pokles počtu zemřelých na vnější příčiny vedl k tomu, že i **podíl zemřelých na vnější příčiny z celkového počtu zemřelých** prošel ve sledovaném období podstatnými změnami. Zatímco v roce 1994 byla hodnota ve výši 7,3 % oproti celému poválečnému období nadprůměrná, údaj z roku 2006 činící 5,6 % je nejen výrazně podprůměrný, ale po roce 1946 je to druhá nejnižší hodnota. Přestože uvedený údaj posledního roku ještě zůstává vyšší než v období předválečném, podíly z let 1928 až 1937 již příliš nepřevyšuje. O tom, že v posledních dvou letech došlo k mimořádné změně svědčí také to, že po dlouhé období mezi roky 1953 – 1997 se podíl udržoval většinou nad 7 % (s maximem v roce 1960 – 7,9 %) nebo jen mírně pod touto hranicí.

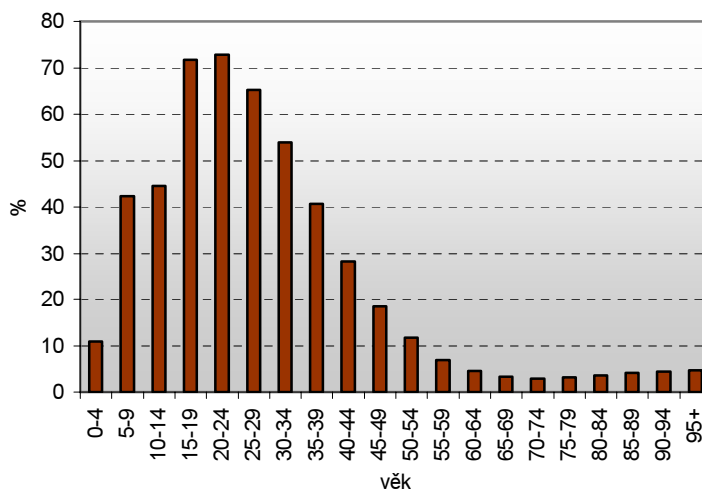
Rozdíl mezi pohlavími je zřejmý i v podílu zemřelých na vnější příčiny z celkového počtu zemřelých. Muži mají tento podíl vyšší a to v posledních letech více jak dvojnásobně. U žen byl zaznamenán pokles ukazatele o 41 %, u mužů jen o 11 %.

Tab. 3.3. Podíl zemřelých na vnější příčiny z celkového počtu zemřelých

	v %												
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Celkem	7,3	7,2	6,9	7,0	6,4	6,3	6,5	6,4	6,3	6,6	6,5	5,9	5,6
Muži	8,7	8,7	8,5	8,9	8,3	8,3	8,6	8,5	8,4	8,7	8,4	8,0	7,7
Ženy	5,8	5,7	5,3	5,0	4,5	4,3	4,4	4,4	4,2	4,4	4,6	3,8	3,4
Muži / ženy	1,5	1,5	1,6	1,8	1,8	1,9	1,9	1,9	2,0	2,0	1,9	2,1	2,3

Graf 3.5. Podíl zemřelých na vnější příčiny z celkového počtu zemřelých podle věku v úhrnu za roky 1994 – 2006

Největších hodnot (přes 70 %) dosahuje podíl zemřelých na vnější příčiny z celkového počtu zemřelých za osoby ve věku mezi 15-24 roky. V dalším věku, tak jak se zvyšuje počet úmrtí na „přirozené“ příčiny úmrtí, se uvedený podíl snižuje. Za sledované období byla zcela nejvyšší hodnota podílu u mužů ve věku 20-24 roků a to 78 %. Až do věku 75 roků mají muži podíly větší, od uvedeného věku jsou hodnoty za obě pohlaví zhruba shodné.

Průměrný věk mužů zemřelých na vnější příčiny vzrůstal, a to z 49 na 52 roků, u žen se ale snížil ze 70 na 66 roků. Zemřelí na následky vnějších příčin jsou proti všem zemřelým mladší, muži cca o 18 roků, ženy v průměru o 9 roků, v posledních dvou letech je to u nich 11 roků.

Tab. 3.4. Průměrný věk zemřelých na vnější příčiny

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Celkem	56,7	57,5	57,5	56,1	56,2	55,8	55,7	56,4	56,4	57,4	57,7	56,0	56,2
Muži	49,1	49,4	50,3	49,5	50,0	49,6	50,1	50,6	51,4	51,9	51,5	51,2	52,0
Ženy	68,0	69,9	69,2	68,2	67,9	67,8	66,6	67,4	66,6	68,2	69,3	66,0	65,9

V následující tabulce je vypočten hypotetický počet zemřelých na vnější příčiny za předpokladu, že by zůstala v jednotlivých věkových skupinách u mužů a žen trvale stejná intenzita této úmrtnosti jako v roce 1994 a projevoval by se tedy jen vliv měnícího se počtu a věkové struktury obyvatelstva (údaje v řádku „počet vypočtený“). Rozdíl mezi skutečným a tímto vypočteným (standardizovaným) údajem vyjadřuje, kolik osob díky snižující se míře úmrtnosti na vnější příčinu nezemřelo, tedy kolik bylo „ušetřeno“ životů. V souhrnu za období let 1995 – 2006 činí tento počet téměř 4 300 osob.

Tab. 3.5. Zemřelí na vnější příčiny – skutečné a standardizované počty

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet skutečný	8 556	8 502	7 793	7 847	7 013	6 925	7 070	6 910	6 838	7 295	6 991	6 376	5 855
Počet vypočtený	8 556	8 405	7 658	7 608	6 751	6 607	6 727	6 547	6 476	6 783	6 448	5 820	5 308
Rozdíl	-	-97	-135	-239	-262	-318	-343	-363	-362	-512	-543	-556	-547
v tom: za muže	-	-58	-87	-132	-166	-193	-203	-216	-247	-341	-342	-383	-381
za ženy	-	-39	-48	-107	-96	-125	-140	-147	-115	-171	-201	-173	-166

Počet úmrtí v posledním roce hodnoceného období byl o 2 701 osob menší než v roce prvním. Výpočtem byly kvantifikovány vlivy působící na tuto změnu počtu zemřelých. K poklesu vedlo výhradně snížení intenzity úmrtnosti v jednotlivých věkových skupinách. Tento vliv snížil počet zemřelých o 4 263 a eliminoval tak dopad změn počtu osob (tento vliv zvýšil skutečnost o 662 zemřelých), tak i dopad změny struktury obyvatelstva podle věku a pohlaví (tento vliv zvýšil skutečnost o 900 zemřelých).

Při rozdělení **vnějších příčin úmrtí** do **podkapitol** event. **skupin** (dále jen skupin) v souladu s 10. revizí MKN, pak v úhrnu za sledovaný třináctiletý interval bylo nejvíce úmrtí po pádech. Pak následují sebevraždy a dopravní nehody. Jmenované tři položky tvoří 71 % všech úmrtí na vnější příčiny. Dalšími skupinami příčin, ale již s podstatně menšími počty zemřelých, jsou otravy, zadušení a utonutí.

Uvedené pořadí a zastoupení skupin se v průběhu sledovaného období nejvíce změnilo v tom, že v posledních dvou letech bylo již sebevražd více než zemřelých po pádech.

Tab. 3.6. Zemřelí na vybrané skupiny vnějších příčin

	Kódy	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Vnější příčiny celkem	V01 - Y89	8 556	8 502	7 793	7 847	7 013	6 925	7 070
z toho:								
pády	W00 - W19	2 581	2 796	2 423	2 168	1 999	1 892	1 957
sebevraždy	X60 - X84	1 872	1 733	1 568	1 666	1 613	1 610	1 649
dopravní nehody	V01 - V99	1 827	1 667	1 528	1 584	1 428	1 568	1 572
otravy	X40 - X49	344	320	309	331	303	294	303
zadušení	W75 - W84	302	250	253	286	279	262	304
utonutí	W65 - W74	352	289	231	265	223	233	219
napadení (útok)	X85 - Y09	235	185	175	168	168	151	154
přírodní síly	X30 - X39	70	62	97	103	65	73	89

dokončení

	Kódy	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
Vnější příčiny celkem	V01 - Y89	6 910	6 838	7 295	6 991	6 376	5 855	93 971
z toho:								
pády	W00 - W19	1 892	1 817	2 060	2 032	1 474	1 218	26 309
sebevraždy	X60 - X84	1 623	1 534	1 719	1 583	1 564	1 400	21 134
dopravní nehody	V01 - V99	1 484	1 490	1 459	1 316	1 261	1 087	19 271
otravy	X40 - X49	328	300	296	293	314	258	3 993
zadušení	W75 - W84	291	249	330	307	299	266	3 678
utonutí	W65 - W74	215	235	209	166	202	211	3 050
napadení (útok)	X85 - Y09	135	134	139	124	96	106	1 970
přírodní síly	X30 - X39	83	94	103	131	105	136	1 211

Tab. 3.7. Podíl vybraných skupin vnějších příčin na zemřelých na vnější příčiny celkem

v %

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Celkem
Pády	30,2	32,9	31,1	27,6	28,5	27,3	27,7	27,4	26,6	28,2	29,1	23,1	20,8	28,0
Sebevraždy	21,9	20,4	20,1	21,2	23,0	23,2	23,3	23,5	22,4	23,6	22,6	24,5	23,9	22,5
Dopravní nehody	21,4	19,6	19,6	20,2	20,4	22,6	22,2	21,5	21,8	20,0	18,8	19,8	18,6	20,5
Otravy	4,0	3,8	4,0	4,2	4,3	4,2	4,3	4,7	4,4	4,1	4,2	4,9	4,4	4,2
Zadušení	3,5	2,9	3,2	3,6	4,0	3,8	4,3	4,2	3,6	4,5	4,4	4,7	4,5	3,9
Utonutí	4,1	3,4	3,0	3,4	3,2	3,4	3,1	3,1	3,4	2,9	2,4	3,2	3,6	3,2
Napadení (útok)	2,7	2,2	2,2	2,1	2,4	2,2	2,2	2,0	2,0	1,9	1,8	1,5	1,8	2,1
Přírodní síly	0,8	0,7	1,2	1,3	0,9	1,1	1,3	1,2	1,4	1,4	1,9	1,6	2,3	1,3

Mezi pohlavími jsou u tří nejčastěji zastoupených skupin příčin rozdíly a to jednak v pořadí, jednak v koncentraci do určité skupiny. Muži mají za celé období pořadí sebevraždy, dopravní nehody a pády (s podíly na celkovém počtu úmrtí na vnější příčiny 27,2 %, 23,6 % a 16,9 %), u žen to jsou pády, dopravní nehody a sebevraždy (s podíly 48,6 %, 14,8 % a 13,8 %).

Proměnlivá, a to značně, je struktura úmrtí dle skupin vnějších příčin také s měnícím se věkem. V dětské složce populace (do 15 roků) tvoří více jak třetinu úmrtí po dopravních nehodách, dále následují zadušení a utonutí. Ve věku 15-39 roků připadá většina úmrtí na dopravní nehody a sebevraždy. Mezi 40-64letými jsou to stejné skupiny, ale v opačném pořadí. U osob nad 65 roků připadá více jak polovina případů na pády; sebevraždy a dopravní nehody následují u nich již s podstatně menším podílem.

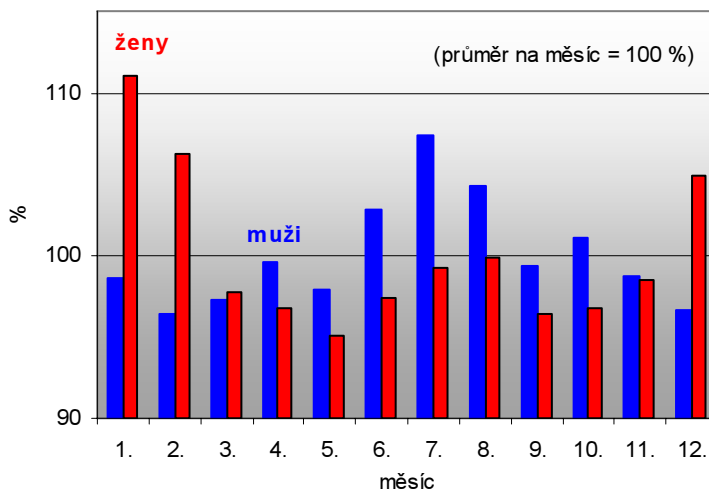
Tab. 3.8. Podíl vybraných skupin vnějších příčin na zemřelých na vnější příčiny celkem podle věkových skupin v úhmu za roky 1994 – 2006

v %

	0 - 14	15 - 39	40 - 64	65+
Pády	4,9	4,2	9,9	57,2
Sebevraždy	4,7	27,4	31,3	13,4
Dopravní nehody	35,5	32,2	20,7	9,0
Otravy	3,2	5,5	6,5	1,8
Zadušení	15,6	3,2	5,2	2,6
Utonutí	14,1	3,6	4,0	1,8
Napadení (útok)	5,0	3,4	2,7	0,7
Přírodní síly	0,3	0,7	2,2	1,0

**Graf 3.6. Zemřelí na vnější příčiny
v jednotlivých měsících roku
v úhrnu za roky 1994 – 2006**

Rozložení úmrtí na vnější příčiny je v průběhu roku vcelku rovnoměrné (rozdíl mezi měsícem největšího a nejmenšího podílu je jen 7,0 procentního bodu) a zároveň není patrná příliš výrazná souvislost s ročním obdobím. Pokud však pohlédneme na měsíční podíly samostatně za obě pohlaví, je situace zcela odlišná. Muži mají největší podíl úmrtí v letních měsících, ženy v zimních.

Určitým změnám podléhá v průběhu roku i pořadí příčin. Nejčtenější skupina - pády byla v úhrnu za třináct sledovaných let na prvním pořadí ve všech měsících. Na druhém a třetím pořadí se pořadí v průběhu roku změnilo; od ledna do července bylo více úmrtí sebevraždou než při dopravní nehodě, od srpna do konce roku je poměr opačný.

**Tab. 3.9. Podíl vybraných skupin vnějších příčin na zemřelých na vnější příčiny celkem
podle měsíců v úhrnu za roky 1994 – 2006**

	v %											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Pády	31,5	30,8	27,9	26,8	27,8	26,6	26,3	26,6	28,3	26,7	27,6	29,3
Sebevraždy	20,8	22,6	25,2	26,0	25,5	23,9	22,4	22,1	21,6	21,3	20,3	18,4
Dopravní nehody	17,1	16,4	17,2	18,0	19,5	21,4	22,2	22,9	22,9	24,4	22,9	20,8
Otravy	6,0	5,1	5,0	4,5	3,8	3,2	2,8	3,0	3,4	4,1	4,8	5,4
Zadušení	3,8	4,2	4,5	3,8	3,6	3,7	3,3	3,6	3,9	3,9	4,3	4,4
Utonutí	1,9	2,2	3,1	3,3	3,5	4,8	6,2	4,8	2,5	2,1	2,3	2,0
Napadení (útok)	2,3	2,1	2,3	2,4	2,1	2,2	2,0	2,1	1,9	2,0	1,9	2,0
Přírodní síly	3,6	2,9	1,7	0,6	0,3	0,2	0,5	0,2	0,3	0,7	1,4	3,1

Částečným narušením možností analýzy zemřelých podle jednotlivých skupin vnějších příčin je velký počet případů uvedený v kódech **s příčinou** určitou měrou **nespecifikovanou**. Jednak jsou to úmrtí zařazená pod kód X59 – „vystavení neurčeným faktorům“ a jednak úmrtí zařazená do skupiny „případy (události) nezjištěného úmyslu“ kódy Y10-Y34. Pod kódem X59 jsou zařazena úmrtí, u nichž bylo sice stanoveno, že se jednalo o náhodné poranění, ale nebyla konkretizována příčina úmrtí. Do skupiny případy (události) nezjištěného úmyslu mají být dle upřesnění v 10. revize MKN zařazena úmrtí, u nichž dostupné informace nebyly dostatečné k tomu, aby bylo možno stanovit zda se jedná o náhodu, sebepoškození či napadení. Tato skupina má 24 položek, které sice nespecifikují úmysl, ale specifikují příčinu úmrtí (otrava, zadušení, utopení, zastřelení, pád, kontakt s předmětem apod.). Počet případů zařazených do těchto položek není příliš velký (v průměru ročně 125, maximum bylo v roce 2006 a to 196 případů). Pokud se jednalo o příčiny s početnějším výskytem, byly v následujícím textu údaje o nich přiřazeny do příslušných tabulek dle konkrétní příčiny nebo skupiny příčin úmrtí. Největší počet případů v této skupině však spadá do zcela nespecifikované příčiny s označením „neurčené případy (události), nezjištěného úmyslu“ kód Y34.

Početný výskyt úmrtí s nedostatečně specifikovanou příčinou úmrtí má několik příčin. Jsou takto zařazena úmrtí, ke kterým došlo v cizině a u nichž jsou velmi často informace o příčině úmrtí nedostatečné nebo žádné. Další příčinou je nepřesné nebo neúplné uvedení příčiny úmrtí, ke kterému došlo v ČR, na podkladovém dokladu, kterým je „List o prohlídce mrtvého“. Jedná se o případy uvedení jen diagnózy z kapitoly XIX. charakterizující a lokalizující zranění, ale neuvedení diagnózy z kapitoly XX. uvádějící okolnosti, které byly prvotní příčinou úmrtí. Někdy je uveden jen zcela nekonkrétní pojem, např. „úraz“,

bez dalších doplnění, vysvětlujících jakým způsobem k úrazu došlo. Důvod významné změny četnosti případů úmrtí u kódů X59 a Y34 mezi roky 1994 a 1995 nebyl ani v ČSÚ ani v ÚZIS zjištěn.

Pokud zahrneme do vyhodnocení všechny roky v uvedeném časovém úseku, má počet úmrtí, spadajících do uvedených nespecifikovaných případů, sestupný trend (i když hodnota posledního roku je vyšší než roku prvního). Podíl na celkovém počtu zemřelých z vnější příčiny úmrtí však vzrůstá. V průměru za celé období připadlo na nespecifikovaná úmrtí 9,5 %, v posledním roce dokonce téměř 13 %. U mužů je podíl větší než u žen – za celé období je to 10,8 % oproti 7,1 %. Zmíněné nespecifikované případy se vyskytují v nezanedbatelném počtu ve všech věkových skupinách, největší podíl z celkového počtu zemřelých vnějšími příčinami je ve věku 60-64 roků a to 14,3 %, u mužů tohoto věku to bylo dokonce 15,3 %.

Tab. 3.10. Zemřelí po nespecifikovaných vnějších příčinách

	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Celkem	614	865	885	924	616	506	493	541	675	666	671	702	758
v tom:													
vystavení neurčeným faktorům	99	581	611	596	435	342	288	335	444	424	326	444	477
neurčený případ, nezjištěného úmyslu	515	284	274	328	181	164	205	206	231	242	345	258	281
Podíl z celkového počtu zemřelých na vnější příčiny úmrtí (v %)	7,2	10,2	11,4	11,8	8,8	7,3	7,0	7,8	9,9	9,1	9,6	11,0	12,9

Ve všech **krajích** se počet zemřelých na vnější příčiny úmrtí snížil, intenzita poklesu vyjádřená poměrem údaje za rok 2006 a 1994 se pohybovala od 20 % v Olomouckém kraji po 46 % v Plzeňském kraji. Ve všech krajích bylo více zemřelých mužů, nejmenší byla jejich převaha v Praze, největší v Moravskoslezském kraji. V podílu zemřelých na vnější příčiny z celkového počtu zemřelých se většina krajů pohybuje v nevelkém rozmezí okolo průměrné hodnoty 6,6 %. Nejvíce se od průměru odchyluje „nahoru“ Karlovarský kraj s podílem 7,4 % a v opačném směru kraj Vysočina s 5,8 %.

Tab. 3.11. Zemřelí na vnější příčiny podle kraje

Kraj	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Index 2006/1994 (v %)	Podíl mužů v úhrnu roků 1994 - 2006 (v %)
Hlavní město Praha	1 130	1 195	1 021	989	885	882	862	790	787	833	768	659	705	62,4	57,8
Středočeský	975	970	851	828	787	765	806	741	812	886	823	750	612	62,8	63,6
Jihočeský	420	517	439	450	388	359	434	427	434	424	448	435	367	87,4	64,3
Plzeňský	482	456	415	479	347	354	353	383	332	349	384	310	259	53,7	63,0
Karlovarský	299	268	229	243	205	182	208	231	208	252	183	185	188	62,9	69,1
Ústecký	741	723	601	627	643	526	562	549	585	616	618	597	528	71,3	67,3
Liberecký	352	361	332	373	306	300	319	305	309	306	311	294	248	70,5	63,2
Královéhradecký	466	416	432	393	366	381	380	392	372	391	377	305	315	67,6	63,1
Pardubický	466	428	387	403	382	339	305	340	336	333	359	297	295	63,3	62,6
Vysočina	357	351	354	325	276	276	312	303	306	336	304	249	212	59,4	65,5
Jihomoravský	844	867	862	808	708	769	760	765	691	777	768	708	659	78,1	65,2
Olomoucký	504	518	498	523	466	491	418	447	430	467	433	437	405	80,4	67,4
Zlínský	466	495	435	438	432	438	457	433	420	507	427	432	352	75,5	69,2
Moravskoslezský	1 054	937	937	968	822	863	894	804	816	818	788	718	710	67,4	69,9

V přepočtu ke stavu obyvatel je největší úmrtnost na vnější příčiny v Praze a nejmenší na Vysočině. Po vyloučení vlivu odlišné struktury podle věku a pohlaví se pořadí v některých případech mění i výrazně. Zcela nejmenší úmrtnost zůstává v kraji Vysočina, pak je v pořadí Jihomoravský kraj. Další následující kraje, mezi nimi i Praha, mají hodnotu ukazatele velmi podobnou. Největší úmrtnost je na západě až severozápadě republiky a to v Libereckém, Ústeckém a Karlovarském kraji.

Tab. 3.12. Zemřelí na vnější příčiny na 100 tis. obyvatel podle krajů v průměru za roky 1994 – 2006

Kraj	Standardizované hodnoty	Pořadí	Nestandardizované hodnoty	Pořadí
Vysočina	60,1	1.	59,3	1.
Jihomoravský	66,5	2.	67,2	3.
Královéhradecký	68,4	3.	69,6	6.
Hlavní město Praha	68,7	4.	74,8	14.
Plzeňský	68,9	5.	68,4	5.
Jihočeský	69,2	6.	68,1	4.
Moravskoslezský	71,5	7.	67,1	2.
Pardubický	71,9	8.	70,6	7.
Středočeský	72,2	9.	73,3	10.
Olomoucký	73,4	10.	71,9	8.
Zlínský	75,6	11.	73,7	12.
Liberecký	77,4	12.	73,8	13.
Ústecký	79,3	13.	73,6	11.
Karlovarský	79,4	14.	72,8	9.

V pořadí zastoupení tří nejfrekventovanějších skupin příčin za celé sledované období se převládá většina krajů zcela shoduje s republikovým údajem. Menší odlišnost je v Jihočeském kraji a kraji Vysočina – je zde vyšší podíl zemřelých dopravními nehodami než sebevraždou. Větší je rozdílnost v Karlovarském kraji, ve kterém je pořadí sebevraždy, dopravní nehody a pády.

Tab. 3.13. Podíl vybraných skupin vnějších příčin na zemřelých na vnější příčiny celkem podle krajů v úhrnu za roky 1994 – 2006

Kraj	v %								
	Pády	Sebevraždy	Dopravní nehody	Otravy	Zadušení	Utopení	Napadení	Přírodní síly	Ostatní
Hlavní město Praha	31,0	21,9	16,5	4,2	4,3	2,4	2,9	0,4	16,3
Středočeský	29,8	21,3	20,8	3,2	4,3	3,2	1,9	0,8	14,8
Jihočeský	30,2	22,9	24,5	2,2	3,2	3,5	1,9	1,0	10,6
Plzeňský	27,7	24,1	19,4	4,1	4,5	3,8	1,8	0,8	13,7
Karlovarský	17,6	24,0	20,5	5,5	6,8	3,3	2,5	1,5	18,3
Ústecký	24,1	23,5	19,9	4,9	4,2	2,7	2,6	1,7	16,3
Liberecký	30,1	22,4	18,4	2,2	4,9	2,3	1,6	1,5	16,6
Královéhradecký	27,6	23,7	22,5	3,7	2,7	2,8	1,1	1,7	14,2
Pardubický	29,9	22,5	22,0	2,5	4,8	3,6	1,3	1,0	12,3
Vysočina	28,3	20,6	21,2	3,3	4,5	4,0	1,5	1,5	15,0
Jihomoravský	28,9	20,1	19,7	5,2	3,1	3,3	1,9	1,5	16,3
Olomoucký	27,9	23,4	21,7	5,0	3,7	4,5	2,4	1,8	9,6
Zlínský	28,5	22,1	20,0	4,8	3,3	3,8	1,4	2,2	13,9
Moravskoslezský	25,1	24,3	22,6	6,1	3,1	3,3	2,7	1,5	11,3

Mezi kraji jsou ale velké rozdíly v podílu zemřelých, u nichž nebyla příčina úmrtí blíže specifikována (kódy X59 a Y34 – viz výše). I když většina krajů má podíl v úhrnu za sledované období v blízkosti celorepublikového průměru (9,5 %), přesto se některé výrazně odlišují. Na jedné straně je Olomoucký a Moravskoslezský kraj s podílem 4,2 % a 5,5 %, na druhé straně Praha s 12,2 % a zejména Karlovarský kraj s 13,4 %. Obzvláště velké rozdíly jsou v zastoupení neurčených případů, nezjištěného úmyslu (kód Y34). Údaje krajů s největším podílem (Karlovarský a Ústecký) jsou proti krajům s nejmenší hodnotou (Olomoucký a Moravskoslezský) více jak sedminásobné.

Tab. 3.14. Podíl nespecifikovaných vnějších příčin z celkového počtu zemřelých na vnější příčiny v úhrnu za roky 1994 – 2006

v %			
Kraj	Vystavení neurčeným faktoriím (kód X59)	Neurčené případy, nezjištěného úmyslu (kód Y34)	Celkem
Hlavní město Praha	7,6	4,5	12,2
Středočeský	6,1	4,8	10,9
Jihočeský	3,5	3,2	6,6
Plzeňský	3,9	6,0	9,9
Karlovarský	6,3	7,1	13,4
Ústecký	3,4	7,2	10,6
Liberecký	4,1	6,4	10,4
Královéhradecký	4,6	4,9	9,5
Pardubický	5,4	2,3	7,7
Vysočina	8,5	2,9	11,4
Jihomoravský	8,9	2,5	11,4
Olomoucký	3,2	1,0	4,2
Zlínský	8,3	1,5	9,8
Moravskoslezský	4,6	1,0	5,5

Ve výčtu okresů s nejmenšími hodnotami úmrtnosti vnějšími příčinami převažují okresy moravské event. slezské (nejmenší byla v okrese Opava), naproti tomu největší hodnoty jsou hlavně v českých okresech (největší byla v okrese Nymburk).

Tab. 3.15. Okresy s nejmenším počtem zemřelých na vnější příčiny na 100 tis. obyvatel v průměru za roky 1994 – 2006

Okres	
Opava	54,6
České Budějovice	56,6
Žďár nad Sázavou	56,9
Třebíč	57,1
Pelhřimov	58,9
Havlíčkův Brod	59,2
Znojmo	60,1
Kutná Hora	62,2
Šumperk	62,7
Zlín	62,8

Tab. 3.16. Okresy s největším počtem zemřelých na vnější příčiny na 100 tis. obyvatel v průměru za roky 1994 – 2006

Okres	
Nymburk	90,5
Rakovník	89,6
Semily	83,0
Děčín	82,5
Vsetín	81,7
Prostějov	81,6
Teplice	81,4
Strakonice	81,1
Praha-východ	80,9
Kolín	80,7